

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

Hlavní myšlenky	Výukové cíle	Kontrolní otázky, náměty k úvahám (hodnoticí nástroj – před a po)	Aktivita, která koresponduje s výukovými cíli
<p>Problém nerovnosti. Nerovnost je stav, kdy si lidé nejsou rovni např. v příjmu nebo v přístupu ke zdravotní péči. Lidé s vyššími příjmy mají obvykle lepší přístup ke službám a příležitostem. Mají také menší šanci, že budou porušena jejich základní lidská práva. Lidé si nevybírají, jestli se narodí do bohaté rodiny nebo společnosti.</p> <p>Příjmová nerovnost může být měřena mezi zeměmi, potom mluvíme o zemích s vysokým příjmem a o zemích s nízkým příjmem. Příjmová nerovnost může být měřena také v rámci jednotlivých zemí. Nerovnost mezi zeměmi v současnosti klesá, zatímco nerovnost v rámci zemí je na vzestupu – rozdíl v příjmech bohatých a chudých lidí se zvětšuje¹.</p> <p>Nerovnost může mít negativní vliv jak na spokojenost lidí, tak na očekávanou průměrnou délku života. Index lidského rozvoje je prostředek pro srovnání klíčových faktorů lidského rozvoje, mezi které patří dlouhý a zdravý život, přístup ke vzdělání a životní standard. Rozdíl mezi očekávanou nadějí na dožití mezi bohatými a chudými regiony v USA je více než 20 let.²</p> <p>Extrémní nerovnost. Na světě je velmi málo</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studenti dokážou vysvětlit pojem globální nerovnost. Mají povědomí o současných trendech mezi jednotlivými zeměmi a v rámci nich. 2. Studenti dokážou vysvětlit, k čemu slouží index lidského rozvoje. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1% světové populace vlastní X % ekonomického kapitálu vytvořeného v roce 2017: <ul style="list-style-type: none"> - 12.9% - 35% - 82% 2. Index lidského rozvoje měří: <ul style="list-style-type: none"> - lidské štěstí - rozdíl mezi lidmi a šimpanzi - klíčové faktory lidského rozvoje 	<p>1_Nežijeme v rovnoprávném světě, čas 60 minut</p>

1

Qureishi <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/12/global-inequality.pdf>

2

<https://www.theguardian.com/inequality/2017/may/08/life-expectancy-gap-rich-poor-us-regions-more-than-20-years>

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>extrémně bohatých lidí. “82 % ekonomického kapitálu vytvořeného za poslední rok patřilo nejbohatšímu procentu světové populace, zatímco na 3,7 miliardě lidí, chudší polovině lidstva, nepřipadlo nic”. (Oxfam 2018)</p>			
<p>Rovnost. Ideje spravedlivosti a rovnosti jsou lidem vlastní. Dle výzkumu má každé malé dítě povědomí o nerovnosti a případně na ni reaguje³. I když je nerovnost znakem lidských společností napříč historií, jsou tu také hnutí, která se to, inspirována ideou rovnosti, snaží napravit.</p> <p>Lidé napříč světem a historií se snažili o rovnější rozdělení moci a bohatství. Od povstání žlutých turbanů roku 184 našeho letopočtu v Číně, mazdakismus v Persii v roce 488, až po revoluce ve Francii, Rusku, Číně nebo na Kubě. Lidé také vedou kampaně proti dalším formám nerovnosti, jako např. za rasovou rovnost v JAR nebo za genderovou rovnost.</p> <p>V současnosti žijeme v globálním ekonomickém systému (kapitalismu), jehož cílem je vytvořit v první řadě bohatství, ne rovnost nebo blahobyť. Z peněz vydělaných úspěšnými lidmi by teoreticky měli mít díky tzv. “trickle down efektu” prospěch i chudí lidé. Nicméně v chudobě žije takové množství lidí, že tento efekt nemůže zdaleka pomoci všem. Organizace jako např. Světová banka proto zdůrazňují <i>“potřebu najít model ekonomického růstu, který by byl inkluzivní,</i></p>	<p>3. Studenti vědí, že ideje spravedlivosti a rovnosti jsou lidem vlastní.</p> <p>4. Dokáží se zamyslet a argumentovat jak pro, tak proti nerovnosti ve společnosti.</p>	<p>3. Myslím si, že nerovnost je...</p> <p>4. Náš současný globální ekonomický model pomáhá nejchudším.</p> <ul style="list-style-type: none"> - souhlasím - nesouhlasím <p>Svoji odpověď zdůvodni.</p>	

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>který by měl přínos i pro chudé, nejen pro ty nejbohatší⁴. Indikátory kvality života (jako např. index lidského rozvoje) byly vytvořeny, aby bylo možné sledovat kromě ekonomiky i další klíčové faktory nezbytné pro kvalitu života. Tyto indexy operují s proměnnými jako dětská úmrtnost, užívání drog, duševní zdraví, míra kriminality, míra důvěry v politiky nebo zapojení se do komunitního života. Výzkumy ukazují, že tyto indikátory se zlepšují, když je ve společnosti více rovnosti^{5 6}.</p>			
<p>Kořeny mezinárodní nerovnosti. Ekonomická nerovnost mezi zeměmi s vysokými a nízkými příjmy v <i>dnešní době</i> má kořeny v historických procesech (např. války, kolonialismus a industrializace), a také v současných systémech mezinárodního obchodu a ekonomiky. Mezinárodní nerovnosti dramaticky rostly během <i>průmyslové revoluce</i> a po ní, kdy byl ekonomický růst nově industrializovaných zemí obrovský. Světový ekonomický systém vytvořil podmínky obchodu, které jsou více výhodné pro ekonomicky rozvinutější, silnější země. Dnešní <i>industrializované</i> země s vyššími příjmy stále kupují levné surové materiály od zemí s nižšími příjmy, aby z nich vyrobili drahé produkty (jako mobilní telefony), které následně prodávají opět v zemích s nižšími příjmy. Země s nižšími příjmy se zadlužují finančním institucím (např. Světová</p>	<p>5. Studenti dokážou uvést příklady, jak minulé a současné mezinárodní vztahy ovlivňují globální nerovnost.</p>	<p>5. Nerovnost mezi zeměmi s vyššími a nižšími příjmy je udržována:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snižováním dluhu - kolonialismem - nerovným systémem světového obchodu - mladými lidmi se smartphony <p>(vyber všechny správné odpovědi)</p>	<p>2_hra na obchod, 45 minut</p>

4

<http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2015/10/01/governments-focus-shared-prosperity-inequality-world-bank-group-president>

5

Wilkinson & Pickett <https://www.dur.ac.uk/resources/wolfson.institute/events/Wilkinson372010.pdf> <https://www.equalitytrust.org.uk/>

6

Wilkinson & Pickett <https://www.dur.ac.uk/resources/wolfson.institute/events/Wilkinson372010.pdf>

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>banka), které jsou kontrolovány zeměmi s vyššími příjmy. Pro země s nižšími příjmy je těžké tyto dluhy splácet. Tyto peníze by přitom mohly být využity na rozvoj těchto zemí.</p>			
<p>Nerovnost a vzdělání. Vzdělávání je klíčové pro snižování chudoby, protože mimo jiné zvyšuje dovednosti a schopnost platit. Přesto stále 264 milionu dětí nechodí do školy (Unesco 2017) a 781 milionů dospělých je negramotných. Dvě třetiny z toho tvoří ženy.⁷</p> <p>Gramotnost snižuje genderovou nerovnost a nerovnost jako takovou⁸. Cíl udržitelného rozvoje č. 4 tak míří na rovné vzdělání dostupné všem dětem, aby se snížil nepoměr ve vzdělávání dívek a chlapců. Vzdělávání dostatečného počtu budoucích učitelů je pro splnění tohoto cíle klíčové.</p>	<p>6. Studenti vědí, že mnoho dětí nemůže chodit do školy a dokáží vysvětlit roli vzdělávání pro snižování společenské a ekonomické nerovnosti.</p>	<p>6. Cíl udržitelného rozvoje 4 má za cíl umožnit _____ vzdělání ___ dětem.</p>	<p>3_Vzdělání může změnit svět, čas 45 minut</p>
<p>Nerovnost a zdravotní péče. Nedostatek přístupu ke zdravotní péči je důležitou společenskou nerovností. Více než 3 miliony lidí umírají každoročně na nemoci, kterým by se dalo předejít relativně levným očkováním. Nedostatek pitné vody a sanitárních zařízení to dělá ještě horším. Úmrtnost v subsaharské Africe je 84 lidí na každých 1000 narozených ve srovnání s 2,1 úmrtími k 1000 narozených na Islandu.⁹ Nicméně toto se může zlepšit. Úmrtnost dětí do pěti let věku mezi lety 2000 a 2015 globálně klesla o 44</p>	<p>7. Studenti dokážou vysvětlit následky nerovnosti v přístupu ke zdravotní péči a prospěch dobré zdravotní péče.</p> <p>8. Vědí, že některé země si mohou dovolit mnohem lepší zdravotní péči než jiné země.</p>	<p>7. Přístup ke kvalitní zdravotní péči by měl být lidským právem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - souhlasím - nesouhlasím <p>8. Vysvětlí tvrzení: Lidé, kteří mají dosažitelný přístup k zdravotnické péči, jsou mnohem produktivnější</p>	<p>4_lékařská péče, 45 minut</p>

7

<https://www.theguardian.com/global-development/2015/oct/20/two-thirds-of-worlds-illiterate-adults-are-women-report-finds>

8

<https://ourworldindata.org/literacy>

9

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_infant_and_under-five_mortality_rates

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>%. Úmrtí způsobená malárií se v tomto období snížila o polovinu, ale 1,34 milionu lidí každoročně umírá na hepatitidu a toto číslo roste.</p> <p>Cíl udržitelného rozvoje č. 3 adresuje zajištění zdravého života a zvyšování jeho kvality pro všechny v jakémkoliv věku. Světové zdravotnická organizace vyhlásila nárok na zdravotní péči za základní lidské právo v roce 1948. V roce 2017 neměla stále polovina obyvatel světa přístup k základní zdravotnické péči.¹⁰</p> <p>Výzkumy ukazují, že lidé, kteří mají dosažitelný přístup k zdravotnické péči, jsou mnohem produktivnější v práci a tím posilují místní ekonomiku.</p>	<p>v práci a tím posilují místní ekonomiku.</p>		
<p>Nerovnost a chudoba. Absolutní chudoba znamená situaci, kdy si domácnost nemůže dovolit základní věci jako stravu, příbytek nebo oblečení z důvodu nedostatečného příjmu. Okolo 10 % světové populace žije pod mezinárodní hranicí chudoby stanovené Světovou bankou v současnosti na \$1.90 na osobu na den.¹¹ Nicméně situace se zlepšuje. Dnes je na světě třikrát méně lidí žijících pod mezinárodní hranicí chudoby než v roce 1970¹².</p> <p>Relativní chudoba znamená situaci, kdy je příjem domácnosti ztelně menší než průměrný (nebo mediánový) příjem v dané zemi.</p>	<p>9. Studenti dokážou vysvětlit rozdíl mezi absolutní a relativní chudobou.</p>	<p>9. a Hranice absolutní chudoby je stanovena Světovou bankou na:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. 1,9 USD na osobu a den (cca 44 Kč) b. 5 USD na osobu a den (cca 115 Kč) c. 10 USD na osobu a den (230 Kč) 	<p>5_bohatí chudí, chudí bohatí, 45 minut</p>

10

<http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2017/12/13/world-bank-who-half-world-lacks-access-to-essential-health-services-100-million-still-pushed-into-extreme-poverty-because-of-health-expenses>

11

Ferreira, World Bank <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/richer-array-international-poverty-lines>

12

<https://ourworldindata.org/extreme-poverty>

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>Milióny lidí v bohatých i chudších zemích jsou postiženi <i>relativní chudobou</i>, která má na lidi široké spektrum různých typů dopadů. Například může znemožňovat přístup k různě zpoplatněným službám jako ke zdravotnické péči, ale také k věcem, které se hůře měří, jako např. jak se tyto rodiny a jedinci cítí.</p>		<p>9b. Relativní chudoba je ...</p>	
<p>Nerovnost a životní prostředí. Výzkum ukazuje, že vyšší nerovnost ve společnosti je spojena s vyššími emisemi uhlíku¹³. Může to být proto, že nerovnost zvyšuje "statusovou soutěživost" ve společnosti a zvyšuje spotřebu jako takovou. Pokrytí poptávky spotřebitele výrobou má dopady na životní prostředí. Problémy životního prostředí mohou zároveň nerovnost ještě prohlubovat a rozšiřovat tak pomyslnou propast mezi bohatými a chudými.</p> <p>Chudé země (a lidé) jsou více náchylní vůči negativním dopadům klimatických změn a oproti bohatým, kteří produkují více CO₂¹⁴, mají méně zdrojů na to, aby se změnám přizpůsobili. Klimatická změna způsobuje více such a povodní, které zvyšují chudobu. V roce 2017 čelilo 124 milionů lidí hladu v důsledku klimatických katastrof a konfliktů.¹⁵</p>	<p>10. Studenti dokážou uvést některé příklady propojení globální nerovnosti s environmentální problematikou.</p>	<p>10. Lidé v chudých zemích jsou nejvíce zodpovědní za klimatickou změnu, protože jejich auta nejsou k životnímu prostředí tolik šetrná.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravda - Nepravda <p>Svoji odpověď zdůvodni.</p>	
<p>Vládní opatření týkající se nerovnosti. Vlády 193 zemí se znepokojení rostoucí nerovností ve světě sešli na půdě OSN a dali vzniknout cílům</p>	<p>11. Studenti dokážou popsat význam cílů trvale udržitelného rozvoje,</p>	<p>11. Cíl udržitelného rozvoje č. 10 říká:</p> <p>a. Snížit nerovnost uvnitř</p>	

13

<https://www.theguardian.com/inequality/2017/ul/04/is-inequality-bad-for-the-environment>

14

<https://unfccc.int/news/combination-of-climate-change-and-inequality-increasingly-drives-risk>

15

<https://www.wfp.org/content/global-report-food-crises-2018>

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>udržitelného rozvoje (SDGs). Cíl č. 10 zní “Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi” do roku 2030¹⁶. To zahrnuje zvýšení příjmu chudých lidí rychleji než zbytku populace, snížení zdanění remitencí, tedy peněz, které posílají lidé pracující v zahraničí domů, a osvobodit export z ekonomicky chudších zemí od cla. To by zároveň dalo zemím s nižšími příjmy větší slovo v globálních institucích, které nastavují pravidla, jako ve Světové bance nebo v Mezinárodním měnovém fondu. Od národních vlád se očekává, že vyhradí více ze svých rozpočtů na rozvojovou spolupráci a budou v zemích s nižšími příjmy více investovat. Cíl udržitelného rozvoje č. 10 se vzájemně doplňuje s cíli, které se týkají zdraví a vzdělání.</p>	<p>obzvláště cíle č. 10.</p>	<p>o. zemí i mezi nimi o. zvýšit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi</p>	
<p>Nerovnost a občanská společnost. Mnoho spolků a organizací se zaměřuje na potírání nerovnosti.</p> <p>Jubileum 2000 byla kampaň za odpuštění dluhů vysoce zadlužených chudých zemí. Úspěchem této kampaně bylo zrušení některých dluhů těchto vysoce zadlužených chudých zemí (HIPC).</p> <p>Fairtrade je globální hnutí, které je velkou měrou přítomno v EU, a které představuje spravedlivější a férovější systém obchodu. Komodity jako kakao nebo kávu vykupuje z rozvojových zemí za vyšší cenu. Fairtrade Premium jsou “peníze navíc”, které jsou vypláceny zpět komunitám farmářů, kteří si rozhodnou, na co peníze vynaloží, jestli na vzdělání, zdravotní péči nebo</p>	<p>12. Studenti dokážou popsat některé aktivity redukující nerovnost a jejich dopad.</p> <p>13. Studenti rozumí tomu, že mohou sami svým chováním přispět ke globální změně k lepšímu.</p> <p>14. Studenti jsou schopni identifikovat malé specifické aktivity, kterými mohou individuálně nebo kolektivně přispět.</p>	<p>12. Můžu pomoci zmírnit nerovnost tím, že ...</p> <p>(vyjmenuj 3 činy, chování, kterými přispíváš ke snížení nerovnosti ve světě).</p>	<p>6_co mohu udělat já, 45 minut</p>

Mezinárodní nerovnosti – hlavní myšlenky

Co by měli mladí lidé vědět o mezinárodních nerovnostech v době, kdy odchází ze školy? PRACOVNI VERZE

<p>na infrastrukturu v jejich komunitě.</p> <p>Globální kampaň za vzdělání¹⁷ (se členy v 80 zemích) je založena na myšlence, že vzdělání přináší více rovných příležitostí. Kampaň se snaží zajistit přístup ke <u>kvalitnímu</u> základnímu vzdělání pro všechny děti.</p>			
---	--	--	--

PRACOVNÍ VERZE